

ต้องมีสาระ

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๙

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “กราบขอขมา”

กระผมขอขมาหลวงพ่อกับที่เขียนคำถามมาโดยขาดสติ พิจารณาให้รอบคอบ ผมได้นำเอา คำเทศน์ไปพิจารณาแล้ว หลวงพ่อพูดถูกทุกอย่าง และเป็นอย่างนั้นจริงๆ ต่อไปผมจะสำรวจ ระวังในการถามและการประพฤติปฏิบัติมากขึ้น กราบเท้าหลวงพ่อกับด้วยความเคารพอย่างสูง

ตอบ : ใ้เวลานี้เวลาคำถาม เขาบอกเป็นพระที่เขียนถามมา ถ้าเป็นพระที่เขียนถามมานะ เวลาถามมา ถ้ามันแนวทางปฏิบัติ เวลาปฏิบัติเริ่มต้น นี่เราพูดโดยส่วนรวมเลย ทั้งพระด้วย ทั้งผู้ถามนี้กับผู้ถามที่ถามมา ถามมานะ จากทางเหนือ ทางเหนือมีผู้ปฏิบัติหลายๆ คนถามมานะ เวลาถามมา เวลาเขาปฏิบัติ นักปฏิบัติกับนักปฏิบัติด้วยกันมันจะเห็น มันจะมีประสบการณ์ คล้ายๆ กัน พอประสบการณ์คล้ายๆ กัน ปฏิบัติครั้งแรกมันจะล้มลุกคลุกคลาน แล้วพอมันจะ ได้สมาธิบ้าง มันจะออกรู้สิ่งต่างๆ บ้าง เวลาเขาเขียนถามมานะ

พอเราอ่านแล้วเราเห็นช่องทางอย่างนั้น เราเห็นอย่างนั้นบ้าง เราก็พยายามอธิบาย อธิบายนะ เวลาปฏิบัติให้อธิบาย แล้วคนที่เขียนถามมา ตอนนี้อุทธธรรณเลยละ เขียนถามมา กัน เยอะ เขียนถามมาว่าปฏิบัติไปแล้วจะไปรู้อย่างนั้น เห็นจิตอย่างนั้น เห็นอาการอย่างนั้น เห็น ต่างๆ เราก็พยายามจะอธิบายๆ อธิบายต่อเนื่องไป

ที่นี้อธิบายต่อเนื่องไป เวลาเขาปฏิบัติแล้วเขามีประสบการณ์ต่างๆ เขียนถามมา เราก็ พยายามจะตอบ พยายามจะตอบ ถ้าตอบอย่างนี้มันจะเป็นประโยชน์ ที่นี้เวลาคนที่เขาเขียน ถามมาแล้วก็ตอบๆ ไปนะ คนที่ปฏิบัติไปแล้ว เวลาเขาปฏิบัติแล้วมีช่องทาง มีคนคอยชี้แนะ เขา ก็จะมีมานะ เขาก็จะขยันหมั่นเพียร เขาจะทำมา

ฉะนั้น คนที่เขียนปัญหามานันก็เป็นบุคคลๆ ไป พอเขียนมาฉบับที่ ๑ นะ พอครั้งที่ ๒ มันต่อเนื่องที่ ๓ ที่ ๔ ที่ ๕ นะ แล้วสุดท้ายก็หายเจ็บเลย หายหมดเลย หายเกลี้ยง เพราะมัน ไปๆ แล้วมันปฏิบัติมันยาก มันยากอย่างนี้

ฉะนั้น เวลาคนที่ปฏิบัติแล้วนะ เรามีช่องทางถามสิ่งใดมา เราจะคอยบอก คอยบอก คอยชี้ทาง คอยพยายามประคองกันไป ว่าอย่างนั้นเถอะ ฉะนั้น เวลาไปแล้วมันจะเสื่อม เวลา

เสื่อมนะ มันเหมือนกับที่เวลาเขาทำงานกัน พอทำอย่างนี้เสร็จแล้ว แล้วต่อไป อะไรต่อไปจะจบแล้วคืออะไรต่อ ปฏิบัติแล้วอะไรต่อ แล้วทำต่อเนื่องอย่างไร แล้วจะไปตรงไหน แล้วจะก้าวเดินไปอย่างไร นี่เวลาปฏิบัติมันจะมีช่องทางของมันอย่างนี้

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัตินะ เวลาจะไม่ได้ผล ท่านก็พยายามให้กำลังใจ พอให้กำลังใจไปแล้ว เหมือนเด็กทำงานเลย เด็กทำงานมันจะถูกไหม เด็กๆ หักฝึกงาน มันจะถูกไหม มันก็มีความผิดบ้างเป็นธรรมดา แต่ให้มันทำเถิด ให้มันทำ พอมันทำไปแล้ว ถูกผิด เราค่อยบอกมัน ถ้าบอกมันนะ ถ้าเขาทำแล้ว เขาทำเป็น ทำแล้วดี เขาจะปลื้มใจของเขา เขาภูมิใจของเขา เขาจะชวนชวายของเขา เขาจะทำต่อเนื่องของเขา ทำไปแล้วทำผิดทำถูก ทำถูกทำผิดแล้วมันไม่ก้าวหน้า พอมันไม่ก้าวหน้า ชักเริ่มโลเล พอเริ่มโลเลแล้วชักไม่มีกำลังใจ สุดท้ายแล้วก็หายไป

ลูกศิษย์หลงปุ้มมันเท่าไร ลูกศิษย์หลงตา ลูกศิษย์ครูบาอาจารย์เราเท่าไร แล้วเหลือมาเท่าไร นี่ในการปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติมันทุกซอกทุกซายอย่างนี้ ถ้ามันทุกซอกทุกซายอย่างนี้ แล้วมันก็เกี่ยวกับวาสนา ถ้าวาสนาของคนนะ มันแบบว่า วาสนาของคนถ้ามันเข้มแข็ง มันพยายามของมัน แล้วทำของมันนะ ทำต่อเนื่องไปๆ อย่างนี้จะเป็นประโยชน์

ฉะนั้น เวลาคนถามปัญหา มา ปัญหาที่การปฏิบัติถามมา ที่นี้พอถามมาแล้วเวลาปฏิบัติขึ้นไป ถ้าเราไปเห็นเข้ามันจะเป็นถามในภาคปฏิบัติ แต่ถ้าเราไปค้นคว้าๆ ถามมา มันเป็นเหมือนเราไปหาข้อมูลแล้วเอาข้อมูลมาถาม ไม่ใช่เราแล้ว แล้วยังเวลาปฏิบัติไป เวลามันเสื่อมค่า เสื่อมค่าไป มันเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วมันต้องฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ ฟื้นฟูขึ้นมาใหม่

ฉะนั้น เวลาใ้คนที่เขียนมา มันไม่เข้าใจใจ ไม่เข้าใจว่า ที่ถามไปๆ เวลาเขียนมาถามนะ ถามคำถามดีๆ ก็ดีมาก ๆ เลย แล้วเวลาดีมากๆ เลย เวลาถ้าต่อเนื่องไปมันจะเพิ่มขึ้น มันจะเข้มขึ้นขึ้น มันจะชัดเจนขึ้น แต่คำถามต่อไปมันกลับไปถามเริ่มต้นใหม่อย่างนี้ แสดงว่ามันเสื่อมใจ แล้วเราปฏิบัติมันไปเริ่มต้นใหม่

ฉะนั้น เวลาคำถามของคนนะ ถ้าเป็นบุคคลคนนั้น เวลาถามแล้วคำถามของเขาต้องละเอียดขึ้น คำถามของเขาต้องลึกขึ้น คำถามของเขาจะดีขึ้น แสดงว่าเขาภาวนาดี

ถ้าคำถามที่แรกคำถามลึกซึ้งดี พอคำถามต่อไปเริ่มชักผิวเผินแล้ว แล้วถ้าคำถามเดิมไปถามเรื่องโลกๆ เลยนี่มันออกนอกทางแล้ว พอออกนอกทางไป ที่นี้คำถาม ผู้ที่เขียนมาถามมันมีปัญหาดรณนี้ไง ปัญหาที่ว่าเวลาเขียนมาบอก โอ้ย! จิตผมดีดี ดีไปหมด พอเดี๋ยวอีกทีหนึ่งเขียนมา จิตไปเกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ไปเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้...นี่มันบอกหมด คำถามมันบอกหมด เห็นไหม

มันต้องมีสาระ ถ้าสาระ สาระของโลก สาระของในภาคปริยัติ สาระในการศึกษา เขามีปฏิภาณของเขา เขามีความชำนาญของเขา เขาแต่งบาลีของเขา เวลาเขาสอบของเขา แต่งกระทู้ เขาแต่งต่างๆ นั่นก็เป็นสาระของเขา วัตถุประสงค์ตรงนั้น

ในภาคปฏิบัติเขาวัตถุประสงค์ ถ้าวัตถุประสงค์ว่าจิตสงบหรือไม่สงบ ถ้าสงบ เวลาพูดออกมา มันละเอียดลึกซึ้งมาก ถ้าจิตมันสงบนะ แล้วสงบแล้วถ้าออกใช้ปัญญา ถ้าเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาจากภายในนะ โอ้โฮ! มันหาฟังยาก

ฉะนั้น เวลาหลวงตาท่านไปหาหลวงปู่แหวน เห็นใหม่ ผู้ไม่รู้ถามไม่ได้ ผู้ไม่รู้จะถามปัญหาของธรรมะไม่ได้ ผู้ตอบถ้าไม่รู้ธรรมะเลย ตอบไม่ได้ ตอบไม่ได้หรอก

คนถามถ้ามันไม่รู้ไม่เห็นตามความเป็นจริงถามไม่ได้ ถ้ามันถามมันก็ไปหาข้อมูลมาถามไปอ่านหนังสืองๆ แล้วก็มาถาม มันไม่ได้ถามมาจากประสบการณ์ของมัน ถ้ามันถามจากประสบการณ์ของมันนะ มันเห็นอะไร มันทำสิ่งใด เหมือนเรา คนที่เห็นผีเขาจะจินตนาการเรื่องผี ถามเราได้ชัดเจนเลย โอ้คนไม่เคยเห็นผีถึงนะ “เอ้! เขาไปกลัวอะไรก็ไม่รู้เนาะ เอ้! เขาไปกลัวผีได้อย่างไร ผีมันไม่มี เขาไปกลัวได้อย่างไร” เพราะเขาไม่เคยเห็นไง แต่ถ้าคนไปเห็นผีนะ เขาจะถามอย่างนั้นมา

ไฉนก็เหมือนกัน ในภาคปฏิบัติ ถ้าคนปฏิบัติแล้วจิตมันเป็นอย่างไร เขาถามมาโดยความเป็นจริงของเขา ถ้าถามมาโดยความเป็นจริงของเขาเนะ ถ้ามันมีสาระนี้เป็นสาระหมดละ ถ้ามันไม่มีสาระ ไม่มีสาระแสดงว่าเขากำลังหาช่องทางของเขาอยู่ ถ้าหาช่องทางของเขาอยู่ ครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงท่านก็จะอธิบาย อธิบายของท่าน ถ้ามันเป็นสาระ ถ้ามันไม่เป็นสาระ ไม่เป็นสาระแสดงว่ามันส่งออก มันไปรู้อะไร

บารมี บารมีคนอ่อนแอ อ่อนแอมันจะไม่รู้สิ่งใด เห็นสิ่งใดมันก็เป็นแบบว่าที่มันไร้สาระ มันไร้สาระจากธรรมะนะ มันไร้สาระจากการประพฤติปฏิบัติ แต่มันเป็นสาระของคนปฏิบัติเพราะเป็นสาระของคนปฏิบัติ มันรู้มันเห็นของมัน มันตกใจของมันไง นี่ไง สิ่งที่อยู่เห็นนั่นรู้เห็นจริงใหม่ จริง แต่ความรู้ความเห็นนั้นไม่จริงใจ

ที่ว่าเวลาหลวงปู่คุณของท่านพูด ที่เห็นนิมิตเห็นจริงใหม่ จริง แต่ความเห็นนั้นไม่จริง แต่คนที่มันเห็นนะ คนที่เห็นนะ มันมีอารมณ์ มันมีความรู้สึกกับสิ่งนั้น มันถึงเป็นสาระของคนคนนั้นไง มันถึงเป็นรสชาติของจิตดวงนั้นที่เห็นใจ แต่จิตที่ไม่เห็นก็ไม่รับรู้รสชาติอย่างนั้นใจ

แต่ครูบาอาจารย์ที่ท่านเคยประพฤติปฏิบัติมา เพราะจิตสงบมันไม่เป็นอย่างนั้น จิตสงบสงบโดยตัวมันเอง จิตที่รู้ที่เห็นมันพาดพิงอะไร มันรับรู้สิ่งใดมันก็เห็นสิ่งนั้น ถ้ามันรับรู้สิ่งนั้น มันส่งออกไปอย่างนั้น

เรานั่งกันอยู่เฉยๆ เสียงผ่านหูเราไป เราได้รู้ว่าเสียง เราได้ยินเสียงนะ แต่เราไม่รู้ว่าเสียงนั้นเขาพูดเรื่องอะไร นี่สักแต่รู้ว่า แต่ถ้าเราตั้งใจฟัง พอเราตั้งใจฟัง เสียงนั้นมันกระทบหูเรา เรารับรู้ เขาพูดเรื่องอะไร เราเข้าใจเรื่องคำพูดของเขา

นี่ก็เหมือนกัน จิตเวลาถ้ามันออกไปรับรู้ ออกไปรับรู้ รับรู้แล้วงงๆ รับรู้ แต่ถ้ามันรับรู้ รับรู้ นะ ถ้ามันเห็นกับรับรู้ มันสัมผัสของมัน นี่ส่งออกทั้งนั้นนะ แต่ถ้าเป็นจริงขึ้นมา พุทโธๆ พุทโธมัน ทวนกระแสกลับ ปัญญาอบรมสมาธิมันเข้าไปสู่จิต จิตมันสงบของมัน ถ้าสงบของมันนะ ความสงบอันนั้นมันเป็นหนึ่ง นี่มันเป็นหนึ่ง

เราอธิบายอารมณ์ความที่เป็นหนึ่งไม่ได้ เราอธิบายสิ่งที่จิตมันไปรับรู้ได้ เราอธิบายสิ่งที่มันรับรู้ได้ แสงสีเสียง เรื่องความรู้สึก เราอธิบายได้ แต่เราอธิบายถึงธาตุรู้ไม่ได้ เพราะมันไม่เคยสงบไป ถ้ามันสงบขึ้นมามันอธิบายถึงธาตุรู้ของมันได้ นั่นคือสมาธิ

สมาธิจริงๆ มันเป็นอย่างไร นี่สมาธิยังไม่ว่างจักสมาธิ แต่พูดกันว่างๆ ว่างๆ นี่พูดถึงว่าค่าของมัน คนที่ปฏิบัติเขารู้ของเขา นี่พูดถึงว่าถ้ามันถามโดยที่มีสาระนะ มันต้องมีสาระ

ฉะนั้น สิ่งที่ถามมา ถามมา ที่ตอบๆ นี่ตอบ เวลามันดี เราก็ดีด้วยนะ เราก็เห็น แบบว่าเราก็ดีใจด้วย แต่ถ้าเวลามันทุกข์มันยาก แสดงว่าจิตมันไม่มีจุดยืนเลย ถ้าจิตมันจากปุถุชนจะเป็นกัลยาณปุถุชน กัลยาณปุถุชนมันจะควบคุมจิตได้ จะดูแลจิตตัวเองได้ จิตตัวเอง ปรอทมันไม่ขึ้นสูงนัก ไม่ลงต่ำนัก ถ้าปรอทเวลามันพุ่งเลยนะ ปรอทมันขึ้นเต็มที่เลย

นี่เหมือนกัน เวลาดีก็ดีไปเลย ถ้าเวลาจิตมันตกก็ตกไปเลย พอตกลงไปเลย แล้วตอนนี้มันก็พูดไป ถามมาๆ ถามมาถ้ามันเป็นข้อเท็จจริง เราก็ตอบตามข้อเท็จจริงนั้น ตอบตามข้อเท็จจริงนั้นยังพยายามส่งเสริมด้วยนะ เว้นไว้แต่ภาวนาผิด ภาวนาออกนอกกลุ่มนอกทาง แล้วจะเอาสิ่งนั้นว่าเป็นสิ่งที่ถูก อย่างนี้เราจะเสียงดังเลย เอาจริงเอาจังเลย เอาจริงเอาจังเพราะไม่ให้ออกนอกกลุ่มนอกทาง เพราะในวงกรรมฐานนะ ในวงกรรมฐานของครูบาอาจารย์เรา ในวงกรรมฐานของครูบาอาจารย์ถ้าเป็นความจริง สัจจะความจริง นี่มันแก่น แก่นของศาสนา

เวลาหลวงตาท่านพูดเลย หลักในสมัยพุทธกาลนี้ ในกึ่งพุทธกาลนี้ สิ่งที่ท่านเห็นว่ามีหลักเกณฑ์ที่สุด เป็นตัวอย่างที่ดีที่สุดคือหลวงปู่มั่น เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านทำความจริงของท่าน ถ้าความเป็นจริงของท่านมันมีหลักมีเกณฑ์ในใจของท่าน ถ้ามีหลักมีเกณฑ์ในใจของท่าน แล้วเวลาท่านก็มีลูกศิษย์ลูกหาหมาหาศาลเลย แล้วลูกศิษย์ลูกหาที่มีความเห็นแตกต่างกันไปทั้งนั้นเลย ถ้ามีความเห็นแตกต่างกันทั้งนั้น ความเห็นแตกต่างกันนั้นเป็นความเห็นแตกต่างกัน ถ้ามันมีคุณธรรมในหัวใจจริงนะ

ถ้ามีคุณธรรมในหัวใจจริง คุณสิ เวลาหลวงตาท่านตรัสรู้ธรรมขึ้นมา กราบแล้วกราบเล่า กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเวลาระลึกถึงหลวงปู่มั่นนะ ท่านบอกเลย ถ้าไม่ได้ กราบหลวงปู่มั่นก่อน นอนไม่ได้

ขนาดหลวงปู่มั่นนิพพานไปแล้วนะ ท่านบอกว่า ถ้าคืนไหนท่านไม่ได้กราบพระ พุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ไม่ได้กราบหลวงปู่มั่นก่อน ท่านนอนไม่ได้ ก่อนจะหลับก่อน จะนอนต้องระลึกถึงหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น กราบหลวงปู่มั่น นี่คนที่มันมีคุณธรรมใน หัวใจ คนที่ได้ธรรมมาจากผู้ใดที่สั่งสอน จากผู้ใดที่ยืนให้ พ่อแม่ครูจารย์ ดูแลทั้งชีวิต ความเป็นพระของเรา ดูแลทั้งหัวใจที่ให้มีภาวนาถูกต้องดีงาม ให้เข้าสู่สัมมาทิฏฐิ

เวลากิเลสมันเกิด กิเลสมันเกิดมันหลอกเราแล้วแหละ หลอกเราแล้ว แล้วเราก็ตีนอน ของเรา เราก็ตีไปหาท่าน จะให้ท่านรับรองกิเลสของเราไง แล้วบอกว่าเราปฏิบัติดีอย่างนั้น ปฏิบัติ ดีอย่างนั้น ครูบาอาจารย์องค์นั้นไม่ยกย่องเรา ครูบาอาจารย์องค์นี้ไม่ยกย่องเรา

ครูบาอาจารย์องค์ไหนท่านจะยกย่องกิเลสของคนล่ะ ครูบาอาจารย์ท่านจะยกย่องท่าน ก็ยกย่องธรรมะ ยกย่องสังฆธรรม ไม่มีครูบาอาจารย์องค์ไหนหรอกที่ไปเที่ยวยกย่องกิเลสให้มัน ใหญ่กว่าธรรม เป็นไปไม่ได้ ฉะนั้น เวลาปฏิบัติไปมีความรู้ความเห็นขึ้นมาก็จะให้ท่านยอมรับ ถ้าท่านไม่ยอมรับก็ไปไม่พอใจท่าน

แต่ถ้าคนที่มีความธรรมในใจอย่างเช่นหลวงตา ถ้าวันไหนจะนอน ไม่ได้กราบหลวงปู่มั่น ก่อน นอนไม่ได้

คำว่า “กราบหลวงปู่มั่น” ท่านนิพพานไปแล้ว แล้วท่านกราบของท่าน กราบด้วยหัวใจ ของท่านไง คนที่มีความธรรมจะมีกตัญญูกตเวทิต์ จะมีกตัญญูกตเวทิต์ต่อครูบาอาจารย์ของเรา ถ้า มีความกตัญญูกตเวทิต์กับครูบาอาจารย์ของเรา อาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติอย่างไร อาจารย์ของเรามีคุณธรรมอย่างไร แล้วคุณธรรมมันเกิดขึ้นจากอะไร

เกิดขึ้นจากข้อวัตรปฏิบัติ เกิดขึ้นจากศีล สมาธิ ปัญญา เกิดขึ้นจากมคโค เกิดขึ้นจาก ทางอันเอกนี้ ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ ท่านจะสงวนสิ่งนี้ สงวนเรื่องการประพฤติปฏิบัติ สงวน เรื่องข้อวัตรสิ่งที่ทำมา ท่านไม่ไปสงวนเรื่องวัตถุหรือ ท่านไม่ไปสงวนเรื่องชื่อเสียงกิตติศัพท์ กิตติคุณหรือ

ครูบาอาจารย์ของเรา คุณสิ หลวงปู่ลี ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรม ท่านอยู่วัดของท่าน ท่านอยู่ในที่สงัดของท่าน ท่านไม่ออกมาเกลื่อนกล่นวุ่นวายกับโลกเขา ใต้นั้นมันโลกเป็นใหญ่ ไม่ใช่ธรรมเป็นใหญ่ ถ้าธรรมเป็นใหญ่นะ หัวใจเป็นใหญ่ หัวใจที่มีความธรรมเป็นใหญ่ ถ้าหัวใจ เป็นใหญ่ สิ่งนั้นเป็นความจริง ถ้าเป็นความจริง

เวลาบอกว่า “ลูกศิษย์หลวงปู่มีนยะเยะไป แล้วปฏิบัติหลากหลาย แนวทางหลากหลาย”

แนวทางหลากหลายแต่มีธรรมหรือเปล่า ถ้ามีธรรมหรือเปล่า มีธรรมจริงๆ มันจะเคารพ ถ้ามันเคารพมันจะเคารพ ในสมัยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน พระอานนท์เป็นผู้อุปฐาก สุกท้ายเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว ที่ใดที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยประทับ ที่ใดที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยนอน เคยจำวัตร พระอานนท์ปฏิบัติเหมือนกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังมีพระชนม์ชีพอยู่เลย จะกันที่ตรงนั้นไว้ จะไม่เข้าไปวุ่นวาย จะไม่เข้าไปแตะเลย ท่านเคารพแม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้วนะ สิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยประทับนั่ง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยใช้สอยสิ่งใด เขาจะเคารพมาก เขาจะไม่ไปรื้อ ไม่ไปทำลาย

ไฉนบอกเคารพๆ เคารพมันจะแสดงศักยภาพของมันไง มันจะสร้างให้คนรู้ว่าฉันเป็นคนสร้างไง มันจะสร้างสิ่งใดไว้เพื่อให้ประกาศชื่อเสียงของมันเองไง แต่อ้างชื่อครูบาอาจารย์นะ

นี่พูดถึงว่าการเคารพไป การเคารพมันแตกต่างกัน ถ้าการเคารพ พอเคารพแล้วจิตมันลง ยอมรับแล้วจบ สิ่งอย่างนั้นมันเป็นเรื่องอำนาจวาสนาของคน

ไฉนไม่อย่างนั้นนะ ไปรื้อหมด ไปทำลายหมด สิ่งที่ท่านได้ดำรงชีพมา สิ่งที่เป็นอยู่ของท่านมา รื้อออกหมด สร้างแต่ความเห็นของตนเข้าไป แล้วบอกเคารพ

นี่มันบอกถึงหัวใจ มันบอกถึงคุณธรรมในใจ มันบอกถึงเลยละ ตาเป็นหน้าต่างของใจ ศีลจะรู้ได้ต่อเมื่ออยู่ด้วยกัน ธรรมะจะรู้ได้ต่อเมื่อแสดงออก

นี่พูดถึงว่าเวลาคำถาม เวลาที่มันมีคำถามมา คำถามมา แล้วในวงปฏิบัติเราเอากันตรงนี้ไง เราเอากันที่วัตรปฏิบัติ แล้วถ้าปฏิบัติ จิตใจของคนที่มีสูงส่งตั้งงามขึ้นไป มันจะสูงส่งตั้งงามขึ้นไป มันต้องมีสาระ สาระตั้งแต่ต้น ตั้งแต่มีสติ ถ้ามีสติ การปฏิบัติมันก็จะเป็นปฏิบัติโดยธรรม ถ้าขาดสติแล้วมันเป็นเรื่องโลกทั้งนั้นนะ เรื่องจินตนาการ สัญญาอารมณ์มันคิดมันจินตนาการไปรื้อยแปด ถ้ารื้อยแปดไปแล้ว เห็นไหม ทางโลกเขาเวลาเขาทำไปแล้ว คนที่ไม่มีสติปัญญา ก็เอาสิ่งนั้นเป็นโลก เหมือนการเข้าทรงทรงเจ้า เข้าทรงทรงผี เข้าผีเข้าเจ้านั้นนะ เขาทำอะไรกันไป นี่เรามอง แล้วมอง เรามาคิดว่าอย่างนี้เป็นธรรมหรือเปล่า เป็นธรรมหรือเปล่า

เวลาเป็นธรรมจริงๆ มันไม่เป็นอย่างนั้นหรอก เวลาเป็นธรรมจริงๆ มันชนะใจของตนเอง ถ้าไม่ชนะใจของตนเอง เอาใจของตนเองเป็นสัมมาสมาธิไม่ได้ แล้วถ้าไม่เกิดภาวนามยปัญญา ในพระพุทธศาสนาขึ้นมา มันจะไม่มีวิปัสสนา วิปัสสนาคือปัญญาที่รื้อค้นจะเกิดวิปัสสนา ถ้า

อย่างนั้นไม่เกิดหรอก ถ้ามันจะเกิดอย่างนั้นมันจะเป็นความจริงอย่างนั้น ถ้าเป็นความจริงอย่างนั้นมันจะเป็นประโยชน์อย่างนั้น

นี่พูดถึงว่าวันนี้เขาขอขมา คำถาม “กราบขอขมาหลวงพ่อก่อน ที่เขียนคำถามมาโดยขาดสติ พิจารณาโดยรอบคอบ ผมได้นำคำเทศน์ไปพิจารณาแล้ว หลวงพ่อพูดถูกทุกอย่างและเป็นอย่างนั้นจริงๆ และเป็นอย่างนั้นจริงๆ”

มันเป็นอย่างนั้น มันเป็นอย่างนั้น เวลาเราตอบปัญหาอยู่ที่นี่ เราไม่เคยเห็นหน้าคนถาม แม้แต่คนเดียวเลยนะ ใจคนที่เขียนมาๆ เราไม่รู้จักใครทั้งสิ้นเลย ดูเอาตามตัวหนังสือที่นี้ คนถามมันเคยถามมา เคยถามมาว่าภาวนาดีอย่างนั้นๆ เดี่ยวคำถาม สักพักมาแล้ว จิตตกขณะนั้นๆ เดี่ยวคำถามก็จะอย่างนั้นๆ จะให้บอกว่าเหมือนกับให้เรายอมรับความเป็นไปของจิตที่มันขึ้นๆ ลงๆ อย่างนั้นเลยหรือ

เวลาจิตถ้ามันขึ้นมาดี เออ! เราก็อ๋ เออ! มันก็น่าสนใจ เขาก็ประสบความสำเร็จ นี่วัตรปฏิบัติของเขา เวลาจิตมันตกมันก็ตกนะ เวลาจิตมันตก ความเป็นอยู่ในเพศของสมณะมันทุกข์มันยากนะ จิตมันตกแล้ว แล้วเดี๋ยวบอกว่าจิตมันดีตลอดแล้วไม่เคยมีเสียหายอะไรเลย เราว่า อืม! มันแปลก เขียนมาแปลกๆ

“ผมได้นำคำเทศน์ของหลวงพ่อก่อนไปพิจารณาแล้ว”

ได้เทศน์ไปอย่างนั้นแหละ ถึงได้เทศน์ไปอย่างนั้น เทศน์ไปอย่างนั้นให้คนได้คิด ให้คนได้คิด เพราะว่าอย่างเวลาที่เวลาหลวงพ่อก่อนพูดถึงคนที่ปฏิบัตินะ เวลาพูดไป พูดไปโดยความเห็นของตน เวลาท่านพูดนะ ผู้ที่เขาจริงจังมีอยู่นะ แต่คนที่เขารู้จริงส่วนใหญ่แล้วเขาจะเงิบ เขาจะไม่ค่อยพูด

ไฉนก็เหมือนกัน เราพูดออกไป คนรู้จริงมีอยู่นะ

ไฉนก็เหมือนกัน เขียนมาๆ จะให้เห็นด้วยๆ ถ้ามันเขียนมามันดีอย่างนั้นมันก็ดีแค่พื้นฐานนะ คนเรามันจะแสวงหาจิตใจของตนก่อน นี่สมถกรรมฐาน ถ้าค้นหาได้แล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้คือหัดทำงานเป็น เออ! มันจะก้าวหน้าของมันไป แล้วถ้าก้าวหน้าของมันไป คนที่ก้าวหน้า คนที่ประกอบสัมมาอาชีพเขาประสบความสำเร็จก็เป็นสมบัติของเขา ใจเราก็เป็นแค่ที่ปรึกษา ใจเราก็เป็นแค่ที่มองดูสังคมมันเจริญงอกงามขึ้นมา มันไม่เป็นสมบัติอะไรของเราเลย แต่สุดท้ายแล้วเวลาเราพูด เราก็ต้องพูดตามความเป็นจริง เพราะธรรมไป

ธรรมไม่มีลُبหน้าปะจมุข ผิดเป็นผิด ถูกเป็นถูก จริงเป็นจริง เว้นไว้แต่เวลาผู้ที่เขียนมาด้วยความทุกข์ความยากก็พูดให้กำลังใจ ภาษาเราก็ยกพูด ว่าอย่างนั้นเถอะ เวลามันทุกข์มัน

ยากมากก็เลยตูด ยกตูดมัน เป่าลมตูดมันให้มันพองเลย ให้มันมีกำลังใจ ก็แค่นั้น ไม่ได้ไปแสวงหาผลประโยชน์อะไรกับใคร

ฉะนั้น เวลาที่มีสิ่งใดมา มันก็ต้องพูดจริงเป็นจริง ธรรมะถูกเป็นถูก ผิดเป็นผิดตามนั้น แต่เพียงแต่ว่าถ้ามันเป็นประโยชน์ก็เป็นประโยชน์ แต่ถ้ามันเกินเลยไป อย่างครั้งที่แล้วมันแบบว่า มันเหมือนจะหลอกใช้ ก็เลยจะไปตามนั้น

นี่พูดถึงว่ามันต้องมีสาระ ถ้ามันไม่มีสาระ ไม่มีสาระอะไรเลยมันก็ไร้แก่นสาร การปฏิบัติไฉ่ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

พระธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม เวลาแสดงธรรมขึ้นมา พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม สัจธรรมนี้มันมีค่ามาก สัจธรรมนี้ สัจธรรมนี้มันสูงส่งมาก แล้วเราจะมาดูหน้าปะจุมุก เราจะมาเล่นขายของกัน แล้วก็บอกว่านี่เป็นชาวพุทธ จะประพฤติปฏิบัติ...มันไม่สมใจ มันไม่สมกับความเป็นชาวพุทธ มันไม่สมกับกรรมฐาน มันไม่สมกับที่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านรื้อค้นมา มันไม่สมกับครูบาอาจารย์เราสละชีวิตมา มันไม่สมกับความเป็นธรรม ฉะนั้น เราถึงพูดไปอย่างนั้น

ฉะนั้น คำถามสิ่งใดมาต้องมีสาระ ถ้ามันไม่มีสาระเลย ไม่มีสาระเลยแล้วกิเลสมันครอบงำด้วย มันก็พลิกไปพลิกมาอยู่อย่างนี้ ฉะนั้น เอาให้จริงๆ เราพูดเพื่อให้เป็นประโยชน์ทั้งนั้นนะ ถ้าไม่พูด มันสังคมอย่างนั้นนะ สังคมที่ดูหน้าปะจุมุก เออออห่อหมกไปหมด แล้วก็เขียนมาให้พระสงฆ์เห็นด้วยๆ แล้วก็จะไปพูดข้างนอกเลย นี่ไง ถ้ามพระสงฆ์ พระสงฆ์เห็นด้วยๆ ไง

เวลามันเหลวแหลก สังคมเหลวแหลก เราก็โงมตีกันว่าสังคมไม่ดี เวลาจะใช้สอยก็จะดึงเข้าไปในสังคมนั้น ฉะนั้น เวลาไม่ได้ตั้งใจก็ว่าไม่ดีทั้งนั้น เวลาจะอ้างก็อ้างแต่ไอ้คนไม่ดีนั้นแหละมันรับประกัน เป็นอย่างนั้นหมดนะ เวลาไม่ถูกใจ พระสงฆ์ใช้ไม่ได้ ไม่ดี เวลาไปอ้างก็อ้างว่าพระสงฆ์ยอมรับ พระสงฆ์เห็นด้วย

อ้าว! ก็คนไม่ดี มันไปเห็นด้วยได้อย่างไร คนไม่ดี ไม่มีเครดิต สังคมเขาจะยอมรับได้อย่างไร นี่เวลาไม่พอใจก็ว่าไม่ดี เวลาจะเอาไปใช้ก็ว่านี่เป็นคนยอมรับ แล้วก็เขียนมาๆ ถึงได้เตือนสติ จบ

ถาม : เรื่อง “อาการล้มหลอน”

กราบนมัสการหลวงพ่ोज้าคะ ตามที่หลวงพ่อกเคยเทศน์ว่าอาการล้มหลอนเกิดจากอำนาจวาสนา เกิดขึ้นแล้วมันก็หลุดไป แล้วถ้าหากเราปฏิบัติไปเรื่อยๆ อาการล้มหลอนที่เกิดขึ้นนั้นจะสามารถเกิดขึ้นกับเราได้จริงๆ หรือไม่จ้าคะ

ตอบ : นี่คำถามเนาะ อาการสับสนหล่นๆ อาการสับสนหล่นคือกรรมมันเกิด คนเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาโดยข้อเท็จจริง เห็นใหม่ คนที่มีความคิดดีๆ คนที่มีอำนาจวาสนาเขาจะคิดบวกตลอด เขาเรียกว่าโรคคิดบวก คิดบวกเขาจะคิดเพื่อประโยชน์กับเขา คนที่ตกทุกข์ได้ยาก เวลาคิด คิดลบ คิดเห็นแก่ตัว คิดพยายามจะชวนชวายเป็นตัวรอด มันเลยไม่รอดไง ถ้ามันไม่รอด นี่พูดถึงว่าสิ่งที่จริงเป็นนิสัย

ทีนี้เวลาคนสร้างสมบุญญาธิการมา คนที่ทำบุญกุศลมาบ้าง เวลาเรามีศรัทธามีความเชื่อ เราจะประพฤติปฏิบัติใช้ใหม่ ถ้าประพฤติปฏิบัติเริ่มต้นก็ล้มลุกคลุกคลาน ถ้าไปสังคมที่หลอกลวง สังคมที่ชั่วฉฉ เออกรรมมาเป็นสินค้ามาหลอกขายกัน เข้าสังคมนั้น ไปอยู่ในสังคมนั้น มันก็อยู่กับแบบแค้นๆ อย่างนั้น แล้วก็บอกว่าดีไปด้วยกันทั้งหมด

แต่ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เราไปเจอครูบาอาจารย์ที่ดี ครูบาอาจารย์ที่ท่านจะสั่งสอนให้เราพึ่งตัวเองให้ได้ ธรรมะคือการพึ่งตนเองได้ ธรรมะคือจิตใจที่เป็นอิสระ จิตใจที่เป็นศาสนทายาทที่มันสามารถยืนตนขึ้นมาได้ แล้วประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจนใจดวงนั้นพ้นจากทุกข์ไป

ใจที่พ้นจากทุกข์นั้น เห็นใหม่ จากใจดวงหนึ่ง ใจที่พ้นจากทุกข์นั้น จะพ้นจากทุกข์ได้ต้องมีมรรคมีผล ความที่มีมรรคมีผล บุคคล ๔ คู่ จิตใจที่เป็นปุถุชนปฏิบัติขึ้นมาเป็นกัลยาณปุถุชน โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล มรรค ๔ ผล ๔ แล้วก็นิพพาน ๑

ถ้านิพพาน ๑ แล้ว ถ้าจิตใจอย่างนี้ ครูบาอาจารย์ที่เป็นแบบนี้ท่านพยายามจะสั่งสอนเรา ท่านพยายามชักนำเรา ชักนำเราให้จิตใจเป็นอิสระ ให้จิตใจพึ่งตนเองได้ ถ้าพึ่งตนเองได้ นี่มันจะมีมรรคมีผลขึ้นไป เห็นใหม่ ถ้าเราไปเจอครูบาอาจารย์อย่างนั้น ครูบาอาจารย์พยายามสั่งสอนเรา แล้วเราประพฤติปฏิบัติ พยายามทำสิ่งนั้นให้ได้ แต่มันยังทำไม่ได้

ทำไม่ได้ หมายความว่า มันไม่เกิดมรรคเกิดผลขึ้นมา แต่เราปฏิบัติไป ปฏิบัติด้วยวัตรปฏิบัติของเรา ด้วยความเป็นจริงของเรา แล้วมันรวมลง มันสงบลง มันมีความรู้ความเห็น นี่สับสนหล่น

สับสนหล่นคือว่ามันเป็นสังขธรรม มันเป็นธรรมสังเวช มันเกิดแล้วมันสังเวช เกิดแล้วมันมีความสุข เกิดแล้วมันมีความพึงใจมาก นี่มันเกิดธรรมสังเวช พอธรรมสังเวชอย่างนี้เกิดแล้วเราควบคุมไม่ได้ เพราะเราไม่ได้ควบคุมมาใช้ใหม่ เราไม่ได้ทำศีล สมาธิ ปัญญา เราไม่ได้ตั้งสติมา เราไม่ได้ดูแลของเรามา

ถ้าเราดูผลของเรา มา เวลาเป็นสมาธิ มันเสื่อมจากสมาธิ เราก็ฟื้นฟูมันมา ถ้าจิตสงบ แล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา วิปัสสนาแล้วถ้ามันพิจารณาแล้วมันเป็นตังคับทาน คือมันมีปัญหาอุป รุ้มันก็ปล่อย ถ้าปัญญามันอ่อนด้อย ก็เลสมันฟื้นฟูขึ้นมา มันมีมากกว่า มันก็ทำให้การปฏิบัติ ของเราล้มลุกคลุกคลาน

ถ้าเรามีการกระทำแบบนี้ เรามีการกระทำแบบนี้ ถ้าเวลามันเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้ว เจริญ เราก็ฝึกหัด เราก็แก้ไข แก้ไขแต่ละขั้นแต่ละตอนขึ้นไปจนถึงที่สุดเวลามันขาด นี่มันเป็น ขั้นเป็นตอน เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป อย่างนี้มันเป็นมรรคเป็นผล มันเป็นคน ๔ คู่ มันเป็นสัง ฆกรรมไป

แต่เวลาเราทำของเรา เวลามันล้มหลอนๆ ล้มหลอนคือมันเป็น มันไม่มีเหตุผลอย่างนี้ไง แบบว่าเราทศเหนือทศใต้ หลงทิศ แม้แต่ทิศ เรายังไม่รู้ว่าจะทางไหนเหนือทางไหนได้เลย แล้วถนน หนทางเป็นอย่างไรก็ไม่รู้ละ แต่มันรวมลงอย่างนี้ นี่ล้มหลอน

ล้มหลอนเพราะเราไม่รู้ทิศทางไหนใหม่ น้ำหนักใหม่ ต่างๆ เราไม่ได้ทำเอง แล้วมันรวมลง อย่างนี้ล้มหลอน ถ้าล้มหลอนมันก็เหมือนบุญกุศลของเรา เราก็ทำของเราเหมือนกัน แต่มันไม่ ชัดเจนไป

มรรคผลมันชัดเจนนะ ครูบาอาจารย์จะให้เราพึ่งตัวเองได้ ให้เรามีสติปัญญาพึ่ง ตัวเองได้ เราทำจนเป็นประโยชน์กับเรา อย่างนี้มันจะเป็นมรรคเป็นผล

บุคคล ๔ คู่ หลวงตาท่านพูดบ่อย จิตนี้มีหัตตจรรยนัก มันเป็นคนได้ ๘ บุคคล ตั้งแต่ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล บุคคลคู่หนึ่งๆ ๔ คู่ จิตนี้มันเป็นได้ มันพัฒนาขึ้นไปด้วย ความสามารถ ด้วยมรรคด้วยผล มันเป็นอย่างนี้ขึ้นไป อย่างนี้เป็นการประพฤติปฏิบัติโดย แนวทางสติปัญญา ๔ โดยความเป็นจริง

แต่ถ้ามันเป็นล้มหลอนๆ มันเป็นล้มหลอนเพราะมันเป็นบุญเป็นวาสนา เป็นบุญวาสนา เรา ก็พยายามทำของเรา เราก็พยายามทำของเรา ฝึกหัดให้มันเป็นจริงขึ้นมา ฝึกหัดให้มันเป็นจริง ขึ้นมา เหมือนกับเราฝึกให้มันทำได้ มันทำได้มันก็ทำของเราขึ้นมา

ฉะนั้นบอกว่า “แล้วถ้าเราปฏิบัติไปเรื่อยๆ อาการล้มหลอนนั้นจะสามารถเกิดขึ้นกับเรา จริงๆ ได้หรือไม่”

อาการล้มหลอนนั้นมันเป็นธรรมสังเวช มันเป็นสังฆกรรม เป็นสังฆกรรมๆ แต่มันปิดเกม ไม่ได้ไป คือมันจบไม่ได้ มันเป็นสังฆกรรมอันหนึ่ง แล้วเวลาเราปฏิบัติๆ มันจะเป็นสังฆกรรม ตลอดสายเลย มันไม่ใช่สังฆกรรมอันหนึ่ง สังฆกรรมจุดหนึ่ง จุดใดจุดหนึ่ง ล้มหลอนๆ คือมันเป็น อาการอาการหนึ่ง มันเป็นระหว่างทางอันหนึ่ง แต่เวลาเราปฏิบัติมันต้องยิ่งกว่าล้มหลอนนะ มัน

ชัดเจนเลย สัมหล่นเป็นกระบวนการอันหนึ่ง แล้วกระบวนการอันหนึ่งเวลาเราปฏิบัติศีล สมาธิ ปัญญาขึ้นมา

“เวลาถ้าเราปฏิบัติเรื่อยๆ แล้ว อาการสัมหล่นจะสามารถเกิดขึ้นกับเราได้จริงๆ หรือไม่”

ได้ แล้วยิ่งกว่าได้ด้วย ยิ่งกว่าได้ หมายความว่า คิดดูสิ เวลาเราสัมหล่นเรายังรู้ได้เลย แล้วเวลาเราจะรู้จริงขึ้นมา มันรู้รอบ รู้รอบกระบวนการของสัมหล่นอยู่ในกระบวนการนั้นด้วย เราก็รู้กระบวนการของศีล ของสมาธิ ของปัญญาด้วย รู้กระบวนการ ถ้ามันขาดสติ มันขาดปัญญา เวลามันสัมหล่น อาการของมัน มันเป็นอาการแบบว่าสัมหล่น แต่ถ้ามันเป็นความจริง อ้อ! เพราะมันมีอย่างนี้ๆ มันถึงมีอาการอย่างนี้ๆ แล้วเราก็ทำของเราไปต่อเรื่อยๆ ไป มันจะชัดเจนขึ้นมาๆ

อาการสัมหล่นนั้นมันจะเป็นกระบวนการหนึ่งในมรรคในผล

“แต่ถ้าเป็นกระบวนการหนึ่ง เวลาสัมหล่นมันก็ต้องมีมรรคมีผลสิ”...ไม่มี

มันเป็นกระบวนการอย่างนั้น มันเป็นกระบวนการที่บุญไป บุญวาสนาไป บุญวาสนาอันหนึ่ง แล้วมันก็เป็นกระบวนการ แต่เราไม่ได้ทำเอง คือมันไม่ปัจจัยตั้ง ไม่สันทิฏฐิโก คือกระบวนการทั้งหมดเราไม่ได้ทำของเราขึ้นมา มันไม่ชัดเจนกับเรา เราไม่ได้ทำเอง

ปัจจัยตั้ง สันทิฏฐิโก ครูบาอาจารย์ของเราสั่งสอนเราให้เราพึ่งตนเองได้ ให้เรามีสติได้ ให้เรามีสมาธิได้ เราฝึกหัดใช้ปัญญาจนมันคล่องตัวขึ้นมาได้ มันเป็นปัญญาขึ้นมา นี่กระบวนการอย่างนี้กระบวนการของมรรค มัคโค ทางอันเอก จิตมันเดินบนกระบวนการนี้ มันก็เดินกระบวนการมรรค ศีล สมาธิ ปัญญา แล้วจิตมันเดินไปด้วยความชัดเจนของมัน เห็นไหม เราทำด้วยมือของเรา เราทำด้วยทุกอย่างของเราพร้อม มันชัดเจนอย่างนี้ แล้วมันชัดเจนอย่างนี้ ผลของมันเกิด สัมหล่นเกิดอาการปล่อยวาง เกิดอาการที่รู้เห็นแล้วมันว่างหมด แต่เวลากระบวนการของมันที่เกิดขึ้น เกิดขึ้นด้วยความชัดเจนของเรา กระบวนการมันเกิดขึ้นชัดเจนกว่า ชัดเจนกว่า เห็นไหม

ฉะนั้น “แล้วหากว่าเราปฏิบัติไปเรื่อยๆ อาการสัมหล่นที่เกิดขึ้นนั้นจะสามารถเกิดขึ้นกับเราได้จริงหรือไม่”

ยิ่งกว่าจริงอีกด้วย อาการสัมหล่นเป็นอาการอาการอันหนึ่ง แต่ถ้ากระบวนการที่มันเกิดขึ้นทั้งหมด กระบวนการทั้งหมดเราเป็นคนทำเอง ถ้าเราเป็นคนทำเอง มันเป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันทิฏฐิโกนี่ไง

นี่ไง ที่ว่าหลวงตาท่านบอก พระพุทธเจ้ายกให้กับสังฆกรรม ยกให้ปัจเจกตั้ง สันติภูมิจิโก
ปัจเจกตั้งเกิดเฉพาะตน สันติภูมิจิโกรู้จากภายในของเรา นี่ความจริง ความจริงเป็นแบบนี้ ถ้า
ความจริงเป็นแบบนี้มันจะเกิดกับเราชัดเจนมาก

ฉะนั้น อากาการสัมผัสหล่นมันเป็นส่วนหนึ่ง เป็นส่วนหนึ่ง เป็นแนวทางที่ว่าเรามีช่องทาง
เพียงแต่เราจะเข้มแข็ง เราจะทำจริงอย่างนี้หรือเปล่า เราจะมีความสามารถทำให้มันได้อย่าง
นี้หรือเปล่า

สิ่งที่เป็นอย่างนี้เหมือนเป้าหมายที่เราได้เห็นแล้ว เป้าหมายที่เรารับรู้แล้วว่านี่เป้าหมาย
ของมัน แต่มันยังไม่จบไม่สิ้นกระบวนการ คือว่ามันยังไม่จบ กิเลสยังไม่ได้จับมันชัดเจน ยัง
ไม่ได้จับมันมาไต่สวนชัดเจน เดียวมันจะเกิดอีก เดียวมันจะพินมา นี่ไง แต่ถ้าเป็นจริงๆ แล้วจบ
เลย สิ้นกระบวนการทั้งหมด นี่พูดถึงว่ามันเป็นจริง

ต้องมีสาระ คำว่า “มีสาระ” มีสาระหมดละ สาระตั้งแต่เริ่มต้นตั้งแต่คำถาม สาระตั้งแต่
สัมผัสกับการปฏิบัตินี้ ต้องมีสาระ มีสาระคือมีมรรคมีผล ไม่มีมรรคไม่มีผลมันไม่เป็นสมบัติของ
เรา สมบัติของเราคือเราต้องทำของเราเอง นี่มันจะเป็นความจริงขึ้นมา

นี่คำถามสด

ถาม : กราบนมัสการหลวงพ่อ ดิฉันจะถามคำถามดังนี้

๑. ดิฉันสงสัยว่าจิตตัวเองบิดเบี้ยว คือจะมีความสุขเมื่อมีความสุข รู้สึกสะใจที่มีความ
ทุกข์ พุดง่าย ๆ วันหนึ่งขณะบริกรรมพุทโธ อยู่ ๆ ก็ร้องไห้ ความรู้สึกคือทุกข์เหลือเกิน แต่ขณะที่
ร้องไห้ก็ยิ้มไปด้วย

อยากทราบว่าเกิดอะไรขึ้นกับจิตดิฉัน การภาวนาจะช่วยแก้ไขอะไรได้หรือไม่ จะปฏิบัติตัว
อย่างไรให้จิตคืนเป็นปกติ ขณะนี้ทานยาทางจิตเวชอยู่ หมอบอกว่าเกิดจากสารเคมีในสมอง ใน
การภาวนามีข้อควรระวังอะไรหรือไม่สำหรับจิตที่มีอาการแบบนี้

ตอบ : จิตที่มีอาการแบบนี้ ดูสิ เส้นตรง เวลาเส้นตรงขึ้นมามันจะเป็นประโยชน์ เส้นตรง
เรารู้กันได้ เส้นโค้ง เส้นหยักฟันปลา นี่ก็เหมือนกัน จิตโดยธรรมชาติของมัน มันต้องเป็นจิต
ตรง ถ้าจิตตรง จิตที่เราตรง เรามาประพฤติปฏิบัติ เราทำสัมมาสมาธิ พุทโธ ๆ ถ้าจิตมันสงบก็
คือมันสงบ แต่ถ้ามันจิตไม่สงบ เขาบอกว่า จิตมันบิดเบี้ยว จิตมันบิดเบี้ยวคือว่ามันจะมี
ความสุขต่อเมื่อมีความสุข

มันจะมีความสุขต่อเมื่อมีความสุข มันเป็นความคิดของเรา มันเป็นความคิดของเรา
แต่ถ้ามีการประพฤติปฏิบัติขึ้นไป กระบวนการของมันที่สุด เวลาปฏิบัติมันทุกข์

เขาบอกว่า เวลาจิตมันบิดเบี้ยว มันจะมีความสุขต่อเมื่อมีความสุข

เพราะมีความสุขๆ มันสิ้นสุดของความสุขมันก็เป็นความสุข สิ้นสุดของความสุขมันเป็นความสุข มันสิ้นสุดของมันไง กระบวนการของมันเป็นแบบนั้น แต่สติปัญญาของเราต่างหากไม่ทันจิตของเราเสียเอง พอคติของเรามันเป็นเสียเอง แต่เราเองกลับสงสัยจิตของเราเสียเอง

นี่ผู้ถาม จิตเราเป็นเองนะ แต่ถามหลวงพ่อบอกว่าจิตมันบิดเบี้ยวหรือเปล่า บิดเบี้ยวเพราะอะไร เพราะมันจะมีความสุขต่อเมื่อมีความสุข มันรู้สึกสะใจถ้ามีความสุข พุดง่ายๆ มันรู้สึกสะใจว่ามีความสุข

มันรู้สึกสะใจหรือมันรู้สึกปล่อยวาง ถ้ามันรู้สึกสะใจ มันก็จะสะใจอยู่อย่างนั้น ถ้ามันรู้สึกว่าการปล่อยวาง เห็นไหม เวลามันทุกข์ เวลามันทุกข์ยากๆ อยู่เนี่ย ถ้าถึงที่สุดแห่งทุกข์มันจะมีความสุขขึ้นมา ที่สุดแห่งทุกข์คือมันปล่อยวางขึ้นมา ถ้ามันปล่อยวางขึ้นมามันต้องแลกมา เราต้องแลกมาด้วยความเพียรของเรา เราลงทุนลงแรงด้วยความเพียรของเรา ถ้าลงทุนลงแรงด้วยความเพียรของเรา ความเพียรมันไปถึงที่สุดไง ถึงที่สุดเพราะอะไร เพราะว่ามันถึงเวลาแล้วมันไม่มีอะไรเป็นที่ยึด มันก็ไปมีความสุขมาก แล้วก็ไปเสียใจอยู่กับมัน มันก็เลยมีความสุขขึ้นมา

เออ! เขาว่าอย่างนั้นนะ ก็เลยว่าต่อไปเนี่ยมันจะมีความสุขก็ต้องทำความทุกข์กับตัวเอง นี่มันคิดอย่างนี้

ถ้าเป็นเส้นตรงก็เป็นเส้นตรง ถ้ามันคิดอย่างนี้บ๊อบ เราพูดถึงว่า ถ้ามันจะมีความสุข คือว่าความคิดของตนเชื่อไม่ได้ ความคิดของตนเชื่อไม่ได้ ถ้าความคิดของตนเชื่อได้ว่าเราจะเกิดความสุขต่อเมื่อมีความสุข มันก็จะไปเล็งเป้าหมายตรงนั้นไป

แต่ถ้าความจริงของเรานะ ถ้าเราใช้พุทโธ เราก็มีคำบริกรรมพุทโธไปกับเรา เราปรารถนาจะเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรามีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่พึ่ง เรามีรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง เราไม่ต้องหวังพึ่งสิ่งใดเลย เราไม่หวังพึ่งสิ่งใด ถ้าเราหวังพึ่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราพุทโธของเราไป พุทโธของเราไปแล้วเรามีสติของเราไป

ถ้าจิตมันละเอียดย คำว่า “ละเอียดย” คือมันพุทโธได้ไง คำว่า “ไม่ละเอียดย” คือมันพุทโธแล้วมันแฉลบไป เวลามันพุทโธแล้วมันแฉลบพุ่งไปพุ่งพุ่งไปนี่ พุทโธแล้วมันอึดอัด นี่คือมันไม่ละเอียดย

ถ้ามันละเอียดยนะ พุทโธกับเราเป็นอันเดียวกันไง พุทโธง่ายๆ ไม่ต้องพุทโธ มันพุทโธเองเลยนะ เออ! เวลามันละเอียดย เดินไปมันพุทโธมันเสียเองเลย เพราะพุทโธกับจิตมันกลม่อกัน มันจะเป็นอันเดียวกันแล้วเพราะมันมีที่พึ่ง พุทโธๆ จนพุทโธไม่ได้เลย นั่นนะมันเป็นความจริง

ของมัน นี่เส้นตรง ถ้าเป็นเส้นโค้ง เส้นโค้ง เส้นสลับฟันปลา เส้นต่างๆ มันก็เป็นอย่างนี้ ฉะนั้น เป็นเส้นตรงอย่างนี้บ้าง เราต้องยึดพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ก่อน นี่เป็นรัตนตรัย เป็นที่พึ่งของเรา

ฉะนั้น เขาบอกว่า เวลาสิ่งที่เขาเป็นขึ้นมามันทุกข์มาก

มันจะทุกข์มันจะยากอย่างไร เราเอาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง เราแนะนำตลอดนะ เราแนะนำทุกๆ คนเลย เวลาเราปฏิบัติกัน เราจะพยายามให้ดีกว่าเราปฏิบัติบูชาของคัมภีร์พระเจ้าสัมพุทธเจ้า อย่าเอาตัวเอาตน อย่าเอากิเลส อย่าเอาความทุกข์ความยากเข้าไปกีดขวางใจ

ส่วนใหญ่แล้วเวลาปฏิบัตินะ “วันนี้จะเป็นสมาธิไหมนะ ปัญญาจะมากหรือยัง”...มันยังไม่ได้ทำเลย

แต่ถ้าทำนะ จะทำอย่างไรก็แล้วแต่ ถวายพระพุทธเจ้า ทำถวายพระพุทธเจ้า แล้วตั้งใจดี ๆ เวลามันเกิดขึ้นมา เออ! สมควรแก่ธรรม ผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ธรรมะจะให้ผล อย่าไปคิด อย่าไปคาดหมาย อย่าไปคาดหวัง ถวายพระพุทธเจ้าเลย ถ้าถวายพระพุทธเจ้าเลย มันเป็นเรื่องจริงหมดแล้ว มันเป็นค่าทางเคมี มันเป็นค่าทางฟิสิกส์ ทำเท่าไรได้เท่านั้น ลงเท่าไรได้เท่านั้น ถูกต้อง ไม่ถูกต้อง ไม่ถูกต้องมันก็บิดเบี้ยว ถวายพระพุทธเจ้าเลย แล้วเราทำของเราไปทำของเราไปเลย แล้วไม่ต้องไปคิดมาก ถ้าจะไปคิดมากมันยุ่ง มันยุ่งเพราะอะไร เพราะเราไม่ทันกิเลสเราเองไง กิเลสมันซ้อนกิเลส

ฉะนั้นบอกว่า เวลาพุทธโธไปแล้ว สิ่งที่ว่าเวลามันพุทธโธไปแล้วขณะนั้นที่มันจะร้องให้มันก็ยิ้มขึ้น

มันยิ้มขึ้นคือมันปล่อยวางได้ ทีนี้คำว่า “ปล่อยวาง” ทีนี้มันมาติดตรงนี้ ติดตรงที่ว่า สิ่งที่ว่าเขาปฏิบัติอยู่นี้ เขาว่าจิตของเขาจะคืนสู่ปกติ ขณะนี้ทานยาทางจิตเวชอยู่ หมอบอกว่าเกิดจากสารเคมีในสมอง

ไฉนมันเป็นเรื่องหมอนะ หมอต้องพูดอย่างนั้น หมอพูดอย่างนั้นเพราะเขาเรียนมาอย่างนั้น เขาเรียนมาอย่างนั้นทางวิทยาศาสตร์ แล้วพิสูจน์กันด้วยทางวิทยาศาสตร์ ด้วยเคมี ด้วยต่างๆ เขาก็พิสูจน์อย่างนั้น พิสูจน์ทางอย่างนั้นเพราะอะไร พิสูจน์อย่างนั้นเพราะพอมันมีปฏิบัติแล้วมันจะมีอาการอย่างนั้น สารจะหลั่งอย่างนั้น แล้วเขาก็ต้องมียาเข้าไปประรับอย่างนั้น นี่พูดถึงว่าทางวิทยาศาสตร์ หมอพูดอย่างนั้นก็ถูกของเขา

แต่เราพูดว่า สิ้นสุดของทางวิทยาศาสตร์คือเข้าสู่ธรรม สิ้นสุดของวิทยาศาสตร์เลย ด้วยเหตุด้วยผลของวิทยาศาสตร์แล้ว ธรรมะมันเหนือวิทยาศาสตร์ไง ถ้าธรรมะเหนือวิทยาศาสตร์ เราก็ต้องย้อนกลับมาที่เราไง ถ้าหมอพูดอย่างไร เราก็ทำตามนั้น แล้วเราก็พุทโธเบาๆ

คือว่าเวลาหมอเขาบอกมันเป็นสารเคมี มันหลังเคมีออกมา มันต้องมีอะไร เราก็ว่าตามนั้น เราก็คุมยาของเรา แล้วเราก็พุทโธเบาๆ

สิ้นสุดของวิทยาศาสตร์นะ สิ้นสุดของโลกคือธรรม สิ้นสุดของโลกคือธรรม สิ้นสุดของกระบวนการของทางวิทยาศาสตร์ ของทางการแพทย์ แล้วถ้าปฏิบัติต่อเนื่องนั่นคือธรรม ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศีล สมาธิ ปัญญา ไปตรงนั้นไง

ฉะนั้น เวลาที่เราดูแลตัวเราเอง เราต้องมียาช่วย เพราะเรากินยาของเราแล้ว เพราะว่าอะไร เพราะร่างกาย เวลาสมอง เวลาต่างๆ มันหลังสารออกมา เราควบคุมมันไม่ได้ถ้ามันผิดปกติ แล้วเราก็พยายามรักษาใจของเรา แล้วถ้าทุกอย่างมันเข้ารูปเข้ารอยนะ มันจะกลับมาเลย กลับมาเป็นเส้นตรง แต่ตอนนี้มันเป็นเส้นโค้ง จะมีความสุขก็ต้องโค้งไปจักรวาลแล้วค่อยกลับมาไง แต่มันก็เป็นการควบคุมดูแลตัวเองนะ โดยเส้นตรงและเส้นโค้ง

โดยเส้นตรง เส้นตรงของเรา ศีล สมาธิ ปัญญาเป็นเส้นตรงของเรา แต่ชีวิตของเรา ด้วยความจำเป็นของเรา ด้วยความจำเป็นของใครก็แล้วแต่ที่ผิดปกติทางใด บ้าห้าร้อยจำพวก จำพวกไหนมันก็ชอบของมันทั้งนั้นนะ แล้วถ้าได้ตามใจตัวเองละ แหม! สูดยอด คีนี่จะภาวนาให้ยอดเลย แล้วไม่ได้ภาวนา นอนทั้งคืนเลย เพราะมันได้ตอบสนองใจมันแล้ว

อยากได้อะไร เขาเอามาให้หมดเลย อ้อหืม! สมบูรณ์แบบ คีนี่จะภาวนาเต็มที่เลย เพราะบ้าห้าร้อยจำพวกไง มันได้ตามใจมันแล้ว คีนี่มันจะภาวนา แล้วก็นอนหลับทั้งคืนเลย เพราะมันอยู่ข้างนอก บ้าห้าร้อยจำพวกคือจิตินิสัย

พุทโธ การภาวนาจะเข้าสู่จิตของบุคคลคนนั้น จากข้างนอกไป หลวงตาท่านสอน ว่าข้างนอก เราคิดกันว่างๆ คิดกันให้สุข คิดให้สบาย แต่ข้างในไม่ว่าง ข้างในทุกข์ยาก มันว่างแต่ข้างนอก แล้วเราก็คิดว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ปล่อยวาง ให้สู่ความว่าง ให้สู่ความสงบระงับ เราก็ไปสงบระงับกันอยู่ข้างนอก ข้างนอกว่าง สร้างสิ่งเป็นความว่างขึ้นมา หลอกใจตัวเอง การปฏิบัติก็ปฏิบัติเพื่อหลอกใจตัวเอง สร้างแต่ความว่างข้างนอก ข้างในไม่ว่าง

ฉะนั้น สิ้นสุดของโลกคือธรรม สิ้นสุดของวิทยาศาสตร์คือธรรม เราต้องตั้งใจตรงนี้ สัจจะตรงนี้ รักษาตรงนี้ให้เป็นเส้นตรง ให้เป็นเส้นตรงนะ

แล้วถ้าเมื่อมีอาการแบบนี้ มีข้ออะไรควรระวังบ้างจากอาการอย่างนี้

ก็ตั้งสติไว้ ตั้งสติไว้แล้วย้อนกลับมา ชีวิตนี้มาจากไหน ชีวิตนี้ของเรา เราต้องรับผิดชอบ
หมอก็ช่วยดูแลแค่นั้น คนรอบข้างก็ช่วยดูแลแค่นั้น เราต่างหาก เราจะเอาอะไร เราจะทำอย่าง
ใดเพื่อจิตของเรา กลับมาที่เรา นี่ไง ครูบาอาจารย์ของเราต้องให้ทุกๆ คนช่วยเหลือตัวเองได้
ทุกๆ คนพึ่งตัวเองได้ ทุกๆ คนมีสติปัญญาเพื่อเอาตนเองรอดได้ เอวัง